

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในเขตเทศบาลตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย” มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในเขตเทศบาลตำบลเวียงชัย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ของเกษตรกรในเขตเทศบาลตำบลเวียงชัย

3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรให้มีการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 140 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test และ F-test

ผลการศึกษา พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา สมรสแล้ว มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท อยู่ในกลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ/กลุ่มสหกรณ์/กลุ่มออมทรัพย์ อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี เคยเข้าอบรม 1-2 เรื่อง เป็นสมาชิกกลุ่ม 1-2 กลุ่ม

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดและประสิทธิภาพสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ผลการศึกษาปรากฏว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 0.59)

และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชทุกชนิดเป็นอันตรายต่อคนและสัตว์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 0.87) รองลงมาคือ ยาหรือสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีฤทธิ์ตกค้างนานคือยาที่สลายตัวช้า (ค่าเฉลี่ย 0.86) และน้อยที่สุดคือ การใช้ยา/สารเคมีที่มีส่วนผสมน้ำมันจะช่วยให้ยาแทรกซึมผ่านผิวหนังได้ดี (ค่าเฉลี่ย 0.21) และยาฆ่าแมลงชนิดดูดซึมบางชนิดใช้ป้องกันกำจัดไล่เดือนฝอยได้ (ค่าเฉลี่ย 0.21)

3. พฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ผลการศึกษาปรากฏว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกาใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 0.87)และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เลือกใช้สารเคมีให้เหมาะสมกับชนิดของศัตรูพืชร้อยละ (ค่าเฉลี่ย 0.99) รองลงมาคือ เก็บสารเคมีไว้ในที่ปลอดภัยและห่างจากเด็ก (ค่าเฉลี่ย 0.97) และน้อยที่สุดคือ เลือกใช้สารเคมีตามคำแนะนำของพ่อค้า (ค่าเฉลี่ย 0.35)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ได้แก่ เพศ การเข้าร่วมกลุ่ม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดประสิทธิภาพของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

5. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ที่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ของครัวเรือน การดำรงตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน การเข้ารับการฝึกอบรม

The study was made for the following purposes :

1. to investigate the behavior of using pesticides by farmers in the Tambon Wiangchai Municipality,
2. to identify the relationship between the demographic variables and their behavior of using pesticides,
3. to use the research results to educate farmers to use pesticides correctly and safely.

A questionnaire was used to collect the data from 140 farmers. Frequency, percentage, mean and standard deviation were employed to describe the data, while the hypotheses were tested by using t - test and F - test.

The results were briefly reported as follows :

1. Most of the respondents were men, aged 41 -50. They finished primary education. They were married and had a monthly income of less than 5,000 baht. They were members of the housewife group / the occupational group / the cooperative group / the saving group. They lived in the community for more than 5 years. They used to attend training courses once or twice. They were member of 1 - 2 groups.

2. Most of the farmers had a moderate knowledge and understanding of the types and effectiveness of pesticide ($\bar{X} = 0.59$).

When the individual items were considered, they had the best knowledge and understanding of all pesticides that were harmful to human beings and animals ($\bar{X} = 0.87$), followed by pesticides that had lasting residue because they dissolved slowly ($\bar{X} = 0.86$). They know the least about the fact that pesticides that had oil as an ingredient could be easily absorbed by the skin ($\bar{X} = 0.21$) and some pesticides could get rid of thread worms ($\bar{X} = 0.21$).

3. As for the behavior of using pesticides, it was found that most of the farmers used pesticides at a high level ($\bar{X} = 0.87$). When the individual items were considered, the highest mean belong to choosing pesticides that were suitable to the plant enemy ($\bar{X} = 0.99$), followed by storing pesticides at a safe place far away from children ($\bar{X} = 0.97$), and the least one was choosing pesticides as recommended by sellers ($\bar{X} = 0.35$).

4. The factors significantly related to their behavior of using pesticides were gender, membership of a group, and knowledge and understanding of types and effectiveness of pesticides.

5. The factors that had no relationship with the farmers' behavior of using pesticides were age, education, marital status, household income, social position, number of living years in the community, and attending training courses.